

פסקי התספורת

חלק התמונות

מהדורה חלקית של חלק ההלכות והתמונות בלבד,
את החיבור השלם עם ההלכות והמקורות
ניתן להשיג בחנויות יפה נוף
או בפלא' 0527176299 או בוואצפ 0546585002
ובמייל: m3036006@gmail.com

כל הזכויות שמורות.

ניתן להפיץ באופן דיגיטלי [וואטצפ ומייל וכדומה],
אבל החוברת ניתנת אך ורק לשימוש דיגיטלי
ואין רשות להדפיסה- גם לא לשימוש עצמי!!!
(כאמור החפץ בספר מודפס יכול להשיגו אצלנו).

הסכמת מרן רבנו הראשון לציון
הגאון הגדול ר' דוד יוסף שליט"א
הראשון לציון הרב הראשי לישראל

David Yosef
The Rishon Lezion Chief Rabbi of Israel
President of the Great Rabbinical Court

דוד יוסף
הראשון לציון הרב הראשי לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול

ב"ה, ירושלים, י"ד סיון התשפ"ה

הסכמה

הובאו לפני גליונות הספר הנותן אמרי שפר "פסקי התספורת", פסקים הלכות והליכות בפאת הראש והזקן, אשר חיבר כבוד ידיד נפשי היקר והנעלה שוקד באהלה של תורה, לילה כיום יאיר כחשיכה כאורה, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, איש חי רב פעלים, מזכה הרבים, תהלתו בקהל חסידים הרה"ג רבי יניב נסיר שליט"א, מחבר ספר "הלכה למשה", ראש הכולל "יבין דעת", רב ומורה צדק פעיה"ק ירושלים תובב"א וראש בית ההוראה "מעין טהור".

שמחתי מאד לראות את גליונות ספרו, והוא חיבור יסודי ומקיף בכל עניני פאת הראש והזקן, וחקר ודרש ופלפל בדברי רבותינו הראשונים והאחרונים, צולל במים עמוקים ומעלה פנינים, ומברר כל דין לאשורו, בדברים הנוגעים מאד למעשה, הן בגבול מקום פאת הראש, והן בשיעור אורך השערות, וכל דבריו הינם ערוכים בסדר נפלא, דבר דבור על אופניו, לא הניח פינה וזווית בדינים אלו, ודבריו נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת.

ובודאי יש בספרו זה תועלת מרובה לכלל הציבור הן ללומדי התורה והן לעם שבשדות ובפרט לעוסקים במלאכה זו ולכל הרוצה לדעת דבר ה' זו הלכה, כי את הכל יפה עשה בשפה ברורה ונעימה, ולפעל טבא אמינא איישר חיליה לאורייתא.

והנני לברך מעומק ליבי את ידידי הרה"ג המחבר שליט"א שיוכה להפיץ מעיינותיו חוצה, ולהמשיך ולחבר עוד חיבורים נפלאים ומועילים לזכות את הרבים, ולהעמיד תלמידים ומורי הוראות, להגדיל תורה ולהאדירה, והכל מתוך בריאות איתנה ושובע שמחות וכל טוב, אמן.

הכותב והותם לכבוד עמלי תורה

דוד יוסף

הראשון לציון הרב הראשי לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול

הסכמת מרן רבנו נשיא בית ההוראה
הגאון הגדול ר' ברוך שרגא שליט"א
ראב"ד ירושלים ורב הגבעה הצרפתית

Rabbi Baruch Shraga
Rav Of Givat Shapira
Head Rabbinical Courts
Rabbinat Of The Jerusalem

הרב ברוך שרגא
רב דגבעת שפירא
ראש אבות בתי הדין
רבנות ירושלים

סדר "קדושים תהיה" אייר התשפ"ה

בס"ד

מכתב ברכה

היו למראה עיני גליונות הספר הנותן אמרי שפר 'פסקי התטפורת' בהלכות פאת הראש והזקן, וכבר אמרה תורתנו הקדושה "לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך" אחד המקיף ואחד הניקף במשמע. והכרת פניהם ענתה בם מי הוא מיראי ה' וחושבי שמו.

והן רבים עתה עמי הארץ שהולכים אחר המודה מבחינת וילכו אחר ההבל ויהבלו ומקיפים פאת ראשם ולא יודעים חומר האיסור בהקפת הראש ובהשחתת הזקן רח"ל.

ואפריון נמטייה לידידיו היקר והנעלה איש חי רב פעלים הרב הגאון ר' יניב נסיר שליט"א ראש בית ההוראה 'מעין טהור', אשר מלבד פעולותיו הברוכות להגדיל גבולות הטהרה בעיני טהרת המשפחה ולהעמיד מורה הוראה ברחבי הארץ, ערך חיבור מיוחד בעניני הקפת הראש, והביא שייטות הפוסקים המקלים ללמד זכות על אותם שקשה להם מכל מיני סיבות להשאיר שער בשיעור לכוף ראשן לעיקרן ומקלין פחות מזה שיש להנו על מה שיסמוכו, עד שיעזור להם הש"ת וישאירו פאה כשיעור הזה לצאת ידי חובת כל השיטות. וכל המלמד זכות על הבריות מלמדין עליו זכות משמים.

ולא נצרכה אלא לברכה שחפץ ה' בידו יצלח לברך על המוגמר ואשרי יולדתו ותרב גדולתו. וימשיך לזכות את הרבים כהנה וכהנה הן בשיעוריו לאברכים והן בספריו המלאים זיו ומפיקים נגה בבריאות איתנה ונהורא מעליא.

ביקרא דאורייתא

שלל 112

ברוך שרגא

הסכמת הגאון הגדול
רבי יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן ורו"מ פעולת צדיק

הרב יצחק רצאבי • Rabbi Yitzchak Ratzabi

בית מדרש ובית הוראה פעולת צדיק

לק"י ט' אייר התשפ"ה בשל"ו

לכבוד מעב"ת ידידנו אלופנו ומידענו הרב הגאון יניב נסיר שליט"א

מח"ס שו"ת הלכה למשה ג"ח וספר בית ההוראה, ראש כולל וראש בית ההוראה מעין טהור, ירושלים עיקו"ת.

ראה ראיתי את אשר נשא ונתן מע"כ בספרו הנכבד "פסקי התספורת" אודות הלכות השייכות בדיני פאת הראש והזקן, יישר חיליה דמר לאורייתא שפרש הדברים וחיוורם כשמלה לארכם ולרחבם גבהן ורומן, ונשתטח בכל פינה וזוית כיד ה' הטובה עליו.

וראיתי שכבר הביא ממה שכתבנו בס"ד בשו"ת עולת יצחק (ח"ב סו"ס קס) בענין התחלת מקום הפאה למעלה, שבספר לשכנו תדרשו דף רס"ט הביא הלכה למעשה שאסור כל השער שכנגד המצח ואפילו במספריים כעין תער בקו ישר עד אחורי האוזן ולהידור מצוה בעיגול, ע"ש. אבל לפוד' תימה להחמיר כל כך במה שנראה החוש"ה אל העין שאין זה פאה, וגם לא נהגנו כן מאז ומקדם עם היותינו ידועים ומצויינים במצוה זו של הסימנים בצדעינו, ואין מרבים בהם כל כך ואת היותר"ת מסירים גם בתער, ואפילו רבינו האר"י לא החמיר אלא ברוחב עד שליש המצח ובגובה עד מקום שיתפשט קיפול האוזן ומעט יותר, ואיך גדל השיעור כל כך מארבעים שערות לפי הקבלה שכתב רבינו הרמב"ם עד שיעור זה שכמדומה אני הוא ארבעת אלפים שערות אתמהא, ע"כ דברי שם.

וגם הביא כת"ר מה שכתבתי בשו"ת עולת יצחק (ח"ב סי' קס אות ב) בענין גילוח פאת הראש במספרים כעין תער בדעת מרן, דמוכח בש"ע שדעתו שעיקר הדין מותר כהרמב"ם ודעת הרא"ש אינה מן הדין רק חששא וחומרא בעלמא, יעו"ש.

הלכך חפץ י"י בידך יצלה להגדיל תורה ולהאדירה, והיה ה' עם השופט ולא יאונה לצדיק כל און ומכשול בהלכות אלו וזולתן, ותזכו להמשיך ולהעמיד תלמידים הרבה ברוב נחת ושלוה.

הגב"י יצחק רצאבי שליט"א
ביקרא דאורייתא
בני ברק

הסכמת הגאון הגדול
רבי שלמה ידידיה זעפראני שליט"א
נשיא קהילות עמלי תורה וגאב"ד כתר תורה

Shlomo Yedidya Zahafrani

Rav of Kehilot Ameley HaTorah
Rosh-Kollel & Av Beit Din Keter Torah

שלמה ידידיה זעפראני

נשיא קהילות "עמלי התורה"
ר"כ ואב"ד "כתר תורה"

יום ה' יז' אייר תשפ"ה

מכתב ברכה

הנני לברך את מעלת הרב החשוב מרביץ תורה לעדרים מורה צדק ומגיד מישרים, הגאון הרב יניב נסיר שליט"א. ראש בית ההוראה "מעייני טהור". אשר לן באהלה של תורה ושם לילות כימים להיות עמל ויגע באהבתה ובפלפולה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, וגם לרבות שיראתו קודמת לחכמתו.

ועתה העלה מגילת ספר בידו ואשר פיו יקבנו "פסקי התספורת" פסקי הלכות בעניני איסור הקפת פיאת הראש מתוך דברי רבותינו הפוסקים ראשונים ואחרונים, וערך את הדברים בטוב טעם ודעת, דבר דבור על אפניו, בהיקף רחב בסדר ובבהירות נפלאה, וזכה להוציא דבר נאה ומתוקן, כל הרואה אומר ברקאי.

על כן אמינא לפעליה ישר, והנני לברכו שחפץ ה' בידו יצלח להגדיל תורה ולהאדירה מתוך בריות דגופא ונהורא מעליא, ויזכה כי יתבדרון שמעתתיה בבי מדרשא, ויתברך בכל מילי דמיטב וכט"ס אכ"ר.

ביקרא דאורייתא

אמר יצחק זעפראני

הסכמת הגאון הגדול
רבי יעקב שכנזי שליט"א

דומ"ץ העדה החרדית הספרדית ומח"ס שימוש חכמים

Yaakov shiknazi

Rav and moreh tsedek
Eda haredit hasfaradit
jerusalem

יעקב שכנזי

רב ומורה צדק
בעדה החרדית הספרדית
בעיר"ק ירושלים תובב"א

בס"ד

הס' צ"ל שכן תשפ"ה
מכתב תעב"ה
כבר נצלו אשה לעו הרח"ל רבי יונה נפ"ר שליט"א, לטובת לנ
שלמך זנוק כל טוב, יפקין ולתצפיר הנישוא פאלת המלש והצנן
טעם צב חטא זה מאלו, ששאריו מצאנו ריפאל, ומחטא חס
האמקום בקונו, פתלכר, וא"ל אלמסר לתצפיר תצפ.
והרב יונק הסה"ר הישון תורה היבן נחלאו תלום פאלסר
באלפן טכ"ה הקלנ"ה דספרו יפס"ה ביצלה תורה היבן תפאל
ואם צ"ד היבן מילת זבל תאמר.
אלו תמחקר היקר שישק באת תולע שים ותפ"ה חס
תהיו תפאל וצ"ו וקחו ודמאל שאלת הקול כצ"ו לפולניו
תלכ"ה תורה, יתה שיה"ה דאם זה אלמ טל"ה.
היצול אקרא קולו יאסל

בית הוראה שע"י העדה החרדית הספרדית רח' עזרא 2 ירושלים 02-5400526
בימים א'-ה' בין השעות 10:30 - 9:30 בבוקר, וביום ו' בין השעות 13:00 - 12:15

בית הוראה דוד ודוד רח' אביתר הכהן 9 ירושלים 02-5910001
בימים א'-ה' בין השעות 3:00 - 1:30 בצהריים.

הסכמת הגאון הגדול
רבי שמואל פנחסי שליט"א
רב שכונת מחנה יהודה ורו"מ דרכי דוד

בס"ד

HARAV SHMUEL PINCHASI
Rav of Shechunat Machane Yehuda
26 Hakablan St., Jerusalem
Tel. 02-6524244

הרב שמואל פנחסי
רב שכונת "מחנה יהודה"
רח' הקבלן 26, ירושלים
טל' 02-6524244

תאריך י' אייר תשפ"ה Date

מכתב ברכה

ראיתי איש מהיר במלאכתו, יראתו קודמת לחכמתו, יציץ ויפרח נזרו, אשרי יולדתו, במכירו ובמוקירו, האברך כמדורשו, הרה"ג ר' יניב נסיר שליט"א, ראש בית ההוראה "מעין טהור" ובד"ץ "דעת תורה", אתא ואתי מפרי תנובה, קטורת ולבונה, ספר "פסקי התספורת" הלכות פאת הראש והזקן עם מדריך הלכתי לספר ולמסתפר, נושא חשוב מאוד ואקטואלי שלצערנו בדור שלנו צריך חיזוק ומודעות רבה. עברתי בין בתרי אמרותיו וניכר בו עמל ויגיעה, נושא ונותן כדרכה של תורה, עם בקיאות רחבה של ראשונים ואחרונים, כיד ה' הטובה עליו להוציא הלכה למעשה.

והנני לברכו יה"ר שעוד יפוצו מעיינותיו חוצה להגדיל תורה ולהאדירה, תוך נחת ושלוה, וכל טוב סלה, ויצא שמו כשם הגדולים אשר בארץ אמן.

בברכת התורה
שמואל פנחסי

הסכמת הגאון הגדול
רבי יצחק ברדא שליט"א
מח"ס וראש ישיבת יצחק ירנן

Rabbi Yitzhak Berda
Head of the Yitzhak Yeranen Institutions
Ashkelon

הרב יצחק ברדא
ראש מוסדות יצחק ירנן
אשקלון

בס"ד כ"ב אייר התשפ"ה

הסכמה וברכה

ראה ראיתי גליונות ספרו הנחמד "פסקי התספורת", שחיבר ידידנו האברך היקר חו"ב משנתו קב ונקי, שמן תורק שמו, הרה"ג יניב נסיר שליט"א, ראש כולל "מנחת יעקב" בירושלים.

בעברי בין בתריו ראיתי שמבאר הדברים על בוריים כראוי לפי המציאות וההלכה ואף ידי תכון עימו להלכה ולמעשה, יישר חיליה לאוריייתא.

ואברך אותו, שתשרה שכינה במעשה ידיו, ויברך על המוגמר בקרוב ממש, וכשם שזכה להוציא לאור עולם את הספר הזה אשר מחזה שדי יחזה, כן יזכהו הקב"ה להוציא לאור עוד כהנה וכהנה וירבה גבולו בתלמידים, לאורך ימים ושנות חיים, אכ"ר.

בברכת התורה

הצב"י יצחק ברדא ס"ט
ראש מוסדות יצחק ירנן

פסקי

התספורת

חלק התמונות

פרק א הלכות פאות הראש

פאות הראש

א. אסור מן התורה לגלח פאות הראש, שנאמר "לא תקיפו פאת ראשכם", וענין "הקפה" הוא השוואה, כמו שדרשו חז"ל "זה המשווה צדעיו לאחורי אוזנו ולפדחתו",

והיינו שכשמסיר את השערות שבפאה נמצא מקום הפאה שווה ודומה לאחורי האוזן ולמצח - שבשניהם אין שיער, ונמצא כל גבולות הראש מוקפים בעיגול ללא שיער.

פסקי התספורת

מקום פאות הראש

ב. פאות הראש הם שתיים, ומקומם בסוף הראש במקום הרקה עד מקום חיבורו ללחי מצד ימין ומצד שמאל (ולהלן יבואר יותר). וכל הפאה כולה בכלל האיסור.

הגבול העליון של פאות הראש

ג. לגבול העליון של כל פאה מפאת הראש יש שני צדדים, צד המצח וצד האוזן, בצד האוזן- הדבר מוסכם שמקום הפאה מתחיל מהמקום הגבוה ביותר באוזן (באופן שמיישר את המקום הגבוה ביותר באוזן שיעמוד זקוף).

בצד המצח- יש מחמירים שגבול מקומה מתחיל מקצה גובה המצח למעלה (במקום מפגש השערות היורדות כלפי מטה- הנקרא בימינו "פוני", עם השערות שבצד הפנים), ומשם נמשך קו אלכסון מסוף גובה האוזן לסוף גובה המצח.

ויש מהדרים עוד לעשות הקו ביניהם בצורה עגולה כלפי מעלה (כמין קשת, ולא ישר באלכסון) משום הידור מצוה, וכן מנהג בני הציבור החסידי.

אבל מצד עיקר הדין גבול מקום הפאה למעלה מתחיל בקו ישר (בקו מאוזן), מהמקום הגבוה ביותר באוזן כשעומדת זקוף וישר, עד לצד המצח ממול באותו הגובה של האוזן כנ"ל.

"מנהג בני הציבור החסידי"

לספר קצה גובה המצח

ד. לפי מה שנתבאר בסעיף הקודם נמצא שאפשר להקל לספר קצה גובה המצח למעלה [בשני קצוות ה"פוני"] במספרים כעין תער (דהיינו במספר אפס או בטרימור).

אחרי האוזן כלפי העורף

ה. מגבול המקום הגבוה ביותר באוזן ואחורה לכיון העורף, אינו בכלל פאת הראש ומותר לגלח שם גם בתער ממש.

ו. לכן אלו המשאירים פאות לילדים או נערים כמה "חוטים" של שערות ומתחילים "הפאות" מאחרי גובה האוזן ומספרים קצוץ כל הפאה מקדימה, הרי זה חוכא ואיטלולא.

פסקי התספורת

מי שנתקרחו שערות ראשו

ז. מי שנתקרחו שערות ראשו, משערים מקום הפאות אצלו כמו שהיה כשהיה לו שיער.

פסקי התספורת

הגבול התחתון של פאות הראש

ח. **הגבול התחתון** של פאות הראש, הוא בחיבור עצם הלחי (העצם הבולטת שמורגשת מול חור האוזן) עם עצם הגולגולת.

ויש מחמירים עד סוף האוזן במקום שמסתיים חיבורה אל הגוף (לא כולל התנוך).

ויש מורים להחמיר עד סוף האוזן ממש והיינו בסוף התנוך. והעיקר כדעה ראשונה. ומכל מקום יזהר שלא לצמצם ממש שלא ישל באיסור.

פסקי התספורת

הגבול לכיוון העין

ט. שערות הגדלים חוץ לפאה הניכרת, דהיינו המקום שבו גדלים שערות מעט לכיוון העין והלחי (הנמצאות מחוץ לשערות המכונים "פאתים"), הרי הם בכלל פאות הראש בכל אורך הפאה, ומה שכבר נכנס מתחת ומעל תחילת ארובת העין) כבר אינו בכלל פאה ומוותר לגלחו.

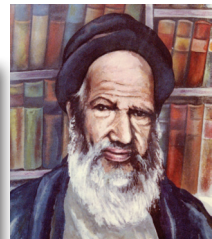
במה מותר לגלח פאות הראש

יש אומרים שאסור לגלח פאות הראש דוקא בתער ממש, אבל במספרים כעין תער מותר, ויש אומרים שאסור לגלח פאות הראש גם במספרים כעין תער. ולהלכה המיקל בזה יש לו על מה שיסמוך ואין למחות בידו, אבל כל מי שיראת ה' בקרבו יש לו להזהר ולא יסתפר במספרים כעין תער.

מרחן ר' נלפון משה הכהן:

ואכמ"ל כעת. "ומן האמור נלע"ד דאם ראינו איזה עושים כסתם מרחן אין מקום להכריז להם שלא יעשו כן, וכן אין להעניש מי שעושה כסתם מרחן, אך יש להודיע ברבים דיש חששא בזה ושראו להחמיר, וכן ראוי לכל אדם להחמיר לעצמו. ובמקום שאין כח ב"ד יפה

מרחן ר' יונתן שטייף:

זו, "אמנם כידוע שהשיטה שהביא המחבר לדעה ראשונה סתם הוא העיקר להלכה וכו', א"כ להלכה צריכים לפסוק דתער דוקא (אמנם אם שואלים אותי אני מזהיר לשואל ואומר לו שבש"ע כתב שיש לחוש ולאסור במספרים כעין תער), עכ"ל. ומבואר בהדיא כנ"ל. וכ"כ

שיעור מספרים כעין תער

יא. מן האמור יתבאר שיש בתספורת כמה דרגות כדלהלן, הדעה המקילה ביותר שהעושים כן יש להם על מה שייסמוכו ואין מוחין בידם, היא תספורת במספרים כעין תער, והיינו שימוש במכונה לסידור זקן [כשנשארה כפי שהגיעה מהייצור ללא שינוי] המכונה בשמות "פטר", "טרימר", "מכונת פניש" (שהיא מידה של בין 0.1-0.5 מ"מ, ומשתנה כנ"ל לפי דגם וחברת הייצור),

וכן במכונת תספורת ב"מספר אפס" (שהיא מידה של בין 0.3-0.8 מ"מ, ומשתנה כנ"ל לפי דגם וחברת הייצור),

והם בכלל גדר של "מספרים כעין תער", כי הם מגלחים כל השערות ומשאירים נקודות קטנות של עיקרי השיער הנראים כלפי חוץ.

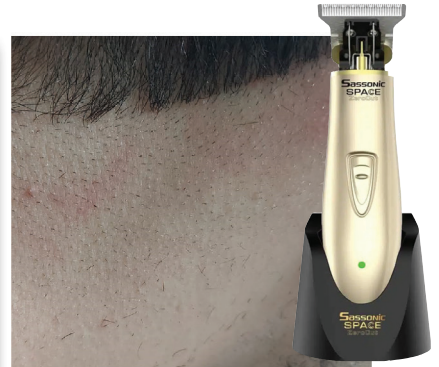
"מספר אפס"

אין לעשות כן אולם אין מוחין בידו

פסקי התספורת

ובנסיון שעשינו עם אברכי הכולל (ובמעמד ספר מקצועי) אצל מי ששערותיו לא קשות אלא אמצעי, לקחנו פטר- טרימר מחברת "ססוניק"- חדש (שנפתח באותו רגע מהאריזה- וממילא הסכינים חדים מאוד. ואחר כן שמעתי מספר מומחה שבחברה זו הטרימר נותן תוצאה של שער קצר מאוד יותר) והעברנו אותו בעורף ובצידי העורף, והעברנו כמה פעמים הלך ושוב בצד הנע ובצד הנח וגם עשינו כן בלחיצה (עד שהעורף של האברך נהייתה אדומה!), ואחרי כולות הכל נשאר עיקרי שערות בכל ולא ירדו, וגם הרגשנו אותם ביד. ולשם בירור גמור- ביררנו הדבר ע"י שאחר שצילמנו המקום הגדלנו התמונה ובהגדלה רואים כל גומות השערות ולא הייתה גומא ללא שעה, כך שא"א לטעון שישנם שערות שנעלמו ולא ראינו שנעלמו, כי אם היו נעלמות היה צריך לראות גומת שיער ריקה. (וגם אין זה בכלל מ"ש הגרשו"א בהליכות שלמה כדלהלן שאין לבדוק אם יש שערות ע"י זכוכית מגלת, כי בני"ד רואים את השערות היטב הדק וההגדלה בתמונה לא נועדה אלא לבירור שאין באמת שעה שנחתכה מהשורש- והיינו שחיפשנו גומא ריקה, ולא מצאנו כן, אלא שערות הנמצאות בעין, ודוק). ואחר כך גילח הספר את שערות האברך שנשאר (בעורף כנ"ל) בתער ממש, והכל נהיה חלק לגמרי וצילמנו והגדלנו ורואים כל גומות השיער ריקות, אבל רואים כל גומא וגומא, ומבואר באופן ברור, שמכונת טרימר אין בה חשש תער, ודלא כמ"ש בס' הנ"ל. וכ"כ בשו"ת ברית הלוי מחפור (ח"ב סי' קד עמ' תכג) שמותר להשתמש ב"פאטר" (הוא טרימר), בין בחלק הנח ובין בחלק הנע.

התוצאה אחר גילוח בטרימר

גילוח בסכין

התוצאה אחר הסכין

[אבל במכונת גילוח - אסור להשתמש בפאות הראש, הואיל שהיא מסירה כל השערות ולא משאירה גם נקודות שיער,

"מכונת גילוח
אסור בפאות הראש"

ומכונת גילוח הנקראת "גלגלת", אסור להשתמש איתה כלל ועיקר לא בפאות הראש ולא בפאות הזקן, ודינה כתער ממש, הואיל שהיא עוקרת השערות מכל הכיוונים והתוצאה שלה כתער ממש וחוטכת ממש בבשר].
ועיין עוד בסעיף הבא.

גילוח בגלגלת
שניכר שהסכין נגע בבשר

"גלגלת"
אסור בין בפאות הראש ובין בזקן"

פסקי התספורת

מכונה שהספר עשה בה שינוי

יב. יש לציין ולהבהיר כי כל מה שהתרנו התספורת מעיקר הדין במכונת תספורת "אפס" או מכונה לסידור זקן הנקראת טרימור וכיו"ב, אינו מותר אלא במכונה שלא עשה בה הספר שינוי ממה שייצרו אותה, כי מצוי אצל ספרים שלוקחים המכונה ומזיזים את הסכין (ע"י פתיחת ההברגה) עד סוף מסרק הברזל כדי לקבל תוצאה יותר קצרה ממספר "אפס", ובזה אין כל היתר, הן בפאות הראש והן בפאות הזקן.

במה יוצא מחשש מספרים כעין תער

יג. המסתפר ב"מספר חצי" במכונת תספורת, שהתוצאה של התספורת הוא "מלימטר וחצי" לפחות (ומשתנה לפי הדגמים כנ"ל), שאז רואים שערות ממש, יצא לגמרי מחשש מספרים כעין תער.

מס' 0.5

המהדר במצוות

י"ד. המהדר במצוות ורוצה לצאת ידי כל הדעות, יסתפר בשיעור "לכוף ראשן (של השערה) לעיקרן", שהוא שיעור 3 מ"מ, ובמכונת תספורת הוא מספר 1 לערך (בדרך כלל זה די והותר). אבל גם ירא ה' יכול להקל מעיקר הדין במספר חצי שהוא מילימטר וחצי כנ"ל.

ספר שבא לפניו המבקש "מספר אפס"

טו. ספר שבא לפניו מי שרוצה ומבקש להסתפר בפאות הראש במכונה במספר אפס, מעיקר הדין הרשות בידו לספר אותו כרצונו.

אמנם אם בא לפני הספר אדם ירא ה' צריך לזהר ולספר אותו כפי דעת המחמירים, והיינו במספר "חצי" לפחות. ואם המסתפר רוצה לחוש לכל הדעות יספר אותו במספר "אחד".

ויש לציין שבמה שאנחנו מתירים לספר לספר אנשים אלו במכונה "מספר אפס", בכך ודאי מצילים שלא ילכו להסתפר אצל מי שאינו ירא ה' ויספר אותם בתער ממש שאסור מן התורה. וכיו"ב כתב בשו"ת יצחק ירנן (ח"א כרך ב סי' ו עמוד תמא): והחומרות במכונות אלו מביאות לידי קולא, כי הן רבים עתה ע"ה שיאמרו אם גם במכונות אלו יש איסור תורה, בואו ונגלח בתער, דזילא להו ושכיחא להו, ע"כ. והב"ד בשו"ת יביע אומר (חלק ט חיו"ד סימן י אות טו). וכן הביא הרה"ג ר' יוסף

לסדר את קצוות הפאות בפטר

טז. מן האמור יתבאר שכל ירא ה' אין לו להשתמש ב"מספר אפס" או טרימור (פאטר- מכונת פיניש), לסדר את קצוות הפאות משני הצדדים, הן הצד שכלפי העין והן הצד הצמוד לאוזן. ולכן מה שמצוי שספר מיישר את הפאה סביב האוזן בצורה מעוגלת, יש לירא ה' להעירו שלא יעשה כן אלא במכונה שיש על גבה פלסטיק (משיעור חצי מספר ומעלה), או במספרים, אבל ההמון המקילים בזה יש להם על מה שיסמוכו כנ"ל.

פסקי התספורת

להוריד מפאת הראש בשעווה

יז. לדעת האוסרים לגלח פאת הראש במספרים כעין תער (שכפי האמור כן יש לירא ה' לנהוג), הוא הדין שאסור להוריד השיער לגמרי בכל דרך אחרת, וכגון במשחה או בשעווה. ויש להזהר על כך, כי יש שעושים שיעוה בשירטוט פאת הזקן ועולים עם השעווה גם למקום פאת הראש מחוסר ידיעה.

יש לירא ה' להזהר ולא לעשות כן בפאת הראש

יח. בדור האחרון יש שעושים טיפולי לייזר להסיר השערות, ולדעות המקילים להסיר השיער שם כשאנו בדרך גילוח (כהרמב"ם), הוא הדין בזה. והיינו שהמיקל כן יש לו על מה שיסמוך.

אבל לדעות האוסרים (כהרא"ש) שנתבאר שכן צריך כל ירא ה' לנהוג, יש לדון אם יש בעצם טיפול הלייזר חשוש מצד השחתת פאת הראש. וכל זה אמור לעצם טיפול קרני הלייזר, אבל במציאות קודם לכן קוצצים את השיער, ואפילו אם עושים כן בפטר (טרימר) וכדומה באופן שונאר זיפים קטנים ואחר כן עושים את טיפול הלייזר, כבר נתבאר שירא ה' אין לו להשתמש בפטר וכדומה בפאת הראש. ובמציאות במה שמצוי בטיפולי לייזר מגלחים כל השיער כולו לגמרי (במכנת גילוח או שעה וכדו'), וזה חמור יותר, שהרי בודאי שבעצם זה כבר עבר איסור לדעת האוסרים לספר פאות הראש במספרים כעין תער ובכל מה שגורם להסיר כל השיער, שכבר התבאר שכן ראוי לכל ירא ה' לנהוג.

ולפי זה נראה שאין במציאות דרך להתיר טיפולי לייזר בפאות הראש לירא ה'. אולם אם מדובר שיש לאדם מראה חריג מהכלל וכגון שערות עבות מאוד במקום היוצא מפאות הראש בסמוך לעין והוא בוש בזה, נראה שיש מקום להקל לו לנהוג כדעת הרמב"ם ולעבור טיפול לייזר.

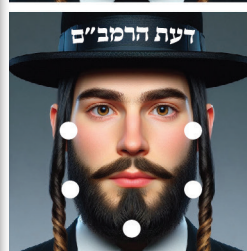

פרק ב הלכות פאות הזקן

פאות הזקן

א. פאות הזקן הם חמש, ורבו הדעות היכן מקום פאות הזקן, לכן להלכה לא יעביר תער על כל זקנו כלל. אבל מספרים כעין תער מותר לכלל הדעות.

א. **(א) דעת רבנו חננאל** (הו"ד בטור סי' קפא, וע"ע בט"ז סי' קפא סק"ד שביאר שאין לגלח בגרון עפ"ד ר"ח, ועיין בסעיף הבא): שניים-בשני צדי הלחיים, בחיבור הלחי לצדעים, כשפותחים את הפה מרגישים שהעצם ליד חור האוזן נפרדת (העצם הבולטת שמול החור שבאוזן). עוד שנים-בשני צידי השפם. עוד אחד-בטור כתב בשמו שהוא בגרון עד מקום הגרגרת, אולם בבית יוסף תמה ע"ז וכתב שהוא במקום השבולת (תחת הסנטר ממש) (וראה להלן בהערה ה). **(ב) דעת ריב"ן** (מכות כא.): שניים-במקום הלחי הבולטת מתחת לאוזן (בשפיץ), בשני הצדדים ימין ושמאל. שנים-בשני צידי הסנטר. עוד אחד-באמצע הסנטר. **(ג) דעת רש"י** (שבועות ג. ד"ה ועל הזקן): שניים-בשני צדי הלחיים, בחיבור הלחי לצדעים, כשפותחים את הפה מרגישים שהעצם ליד חור האוזן נפרדת (העצם הבולטת שמול החור שבאוזן). שנים-במהשך כל רוחב העצם של הלחי. אחד-באמצע הסנטר. **(ד) דעת הרמב"ם** (פי"ב מהל' ע"ז ה"ז): שניים בשני צדי הלחיים, בחיבור הלחי לצדעים, כשפותחים את הפה מרגישים שהעצם ליד חור האוזן נפרדת (העצם הבולטת שמול החור שבאוזן). שניים-במקום הלחי הבולטת מתחת לאוזן (בשפיץ), בשני הצדדים ימין ושמאל. אחד-באמצע הסנטר.

פסקי התספורת

אין להשתמש בסכין כלל בשטח הזקן

ב. מן האמור מבואר שספרים המשתמשים בתער באיזה מקומות בשטח הזקן בחושבם שהם מדייקים לגלח במקומות בהם אין מקום פאות, טעות גדולה בידם, כי בנקל יוכלו להיכשל חלילה באיסור.

להעביר תער בסוף הגרון בגררת

ג. יש אומרים שאסור להעביר תער בסוף הגרון במקום הגררת, וטוב לחוש לזה, אבל מעיקר הדין הדבר מותר. לכן תחת הגרון, מותר להשתמש בו בתער (כמבואר בהערה), והמחמיר לעצמו תע"ב. אמנם כל זה במקום הגרון בקו השווה למקום הגררת, אולם בצדדים הסמוכים לפאה יש לזהר מאוד שלא לעשות כן בסכין כי בנקל יוכל ליגע בסכין במקום פאות הזקן במקום השפיץ היוצא כנ"ל.

פסקי התספורת

השימוש ב"טרימור"

ד. בענין השימוש במכונה לסידור זקן- "טרימור" ("פטר", "מכונת פיניש"), בכדי לגלח פאות הזקן, הרי הדבר מותר בכל סוגי המכונות הנ"ל ובכל צורה שמשתמשים בו.

צד ה"נח"

צד ה"נע"

השימוש במכונות גילוח

ה. בענין מכונות גילוח, אין להשתמש בהם ללא כשרות ופיקוח, בהיות והמכונות המצויות יש בהם חשש גדול של איסור דאורייתא, ויש שאמרו שהחילוק בין מכונה כשרה למכונה אסורה הוא שמכונות שהלהב הוא חד מאד וסמוך לעור, והרשת של המכונה אינה נחוצה לחיתוך אלא נועדה רק להגן על הפנים כדי שהלהב לא יפצע את העור, מצב כזה מקביל לסכין והוא אסור. ואילו במכונות אחרות שהלהב אינו חד כל כך, והחיתוך נעשה על ידי המפגש של הלהב עם הרשת, מצב כזה מקביל למספריים, והוא מותר.

גילוח במכונה כשרה שנשאר עיקרי השיער

ויש מחמירים יתר על כן ומצריכים שהתוצאה של החיתוך תשאיר עיקרי שיער. וכן עיקר להלכה שצריך שיראה עיקר שיער בעין רגילה או שיורגשו עיקרי השערות שמעביר עליהם ידיו מלמטה בלסת כלפי מעלה.

להסיר שערות הזקן בסם ובמשחה

1. מותר להסיר שערות הזקן בסם ובמשחה. ויש אומרים שאין להעביר כרטיס חד כ"טלכרט" וכדומה על גבי העור בכדי להסיר אחר כן המשחה והשערות, אמנם לכאורה הנוהג כן יש לו על מה שייסמוך.

להסיר פאת הזקן בשעווה ובלייזר

2. מותר להסיר פאת הזקן בשעווה, וכן בלייזר. [אמנם אין זה פרקטי כ"כ אלא גבי שירטוט הזקן בקצוות, כי הפעולות הנ"ל גורמות שהשיער מתדלדל וכשירצה בעתיד לגדל זקנו, יפריענו הדבר] וצריך להזהר שלא לעלות תוך פאות הראש כנ"ל.

אם יש חשש לא ילבש במסיר בשעווה בפאת הזקן

3. בפאת הזקן מותר להסיר השיער בשעווה וכיוצא בזה לכל הדעות כנ"ל. אבל יש שמחמירים בהסרת הזקן מצד "לא ילבש". ולמעשה בגילוח במכונת גילוח הדבר מותר. וגם בשימוש בסם או בשעווה, המיקל יש לו אילנות גדולים לסמוך עליהם. וכן הדין לעניין טיפול לייזר.

צביעת שיער והפרדת גבות

ט. בימינו שרגילים הגברים בהרבה מנהגים של נשים עד שנשתרש הדבר ממש, וכגון לצבוע השיער הלבן לשחור, או להפריד את הגבות במקום חיבורן, וכן להסיר שיער בעוד מקומות שבגוף, לבני אשכנז מותר לעשות כן אף לכתחילה,

אולם לבני ספרד לכתחילה אין להתיר הדבר אלא למי שאצלו הדבר מוזר משאר בני אדם ויש לו בוושה גדולה בזה, וכגון מי שהוא בחור צעיר מאוד ויש לו הרבה שיער לבן, או מי שגבותיו מחוברות כמעט לגמרי וכיצא בזה.

ובן ספרד המיקל בכל אופן (כבני אשכנז), יש לו על מה שיסמוך.

פרק ג

עוד דינים בפאות הראש והזקן

אחד המקיף ואחד הניקף

א. כפי שנתבאר המקיף, דהיינו המסיר את פאות הראש או הזקן לוקה ועובר איסור תורה, ובהקפה זו חייב הן המקיף דהיינו הספר, והן הניקף דהיינו הלקוח המסתפר אם סייע בדבר, דהיינו שהטה עצמו אל הספר שיוכל להקיפו, אבל באיסור עובר אף על פי שלא סייע, לפיכך אסור להיות ניקף אפילו על ידי גוי.

המקיף את הקטן

ב. המקיף את הקטן חייב. ולכן יש להיזהר בכל ההלכות הנ"ל גם בקטנים שלא הגיעו לחינוך. ובמקום חולי בר מינן, וכגון קטן הצריך לעבור ניתוח ראש וצריך לגלח כל שערות ראשו, יעשו כן על ידי גוי, כי קטן מותר להיות ניקף מן הגוי.

אשה במצות הקפה

ג. אשה אינה בכלל מצות הקפה, אבל לא תקיף ראש האישה ואפילו הוא קטן.

פרק ד הלכות והליכות החלאקה

מקור מנהג החלאקה

א. פשט המנהג בכל תפוצות ישראל שבהגיע הקטן לגיל שלש שנים, מגלחים את ראשו תגלחת ראשונה, ומשאירים לו הפאות כהלכה, ואותו יום עושים יום משתה ושמחה, משום חיבוב מצוה שמניחין לקטן פאה בראשו, ומנהג יפה הוא, וכן נהג האר"י ז"ל.

תספורת בלילה

ב. יש אומרים שאין להסתפר בלילה קודם חצות משום שהוא זמן שליטת הדינים, וי"א שאין לחוש לזה ומותר להסתפר בלילה אף לפי הקבלה, וכן עיקר [ועיין בהערה]. ומכל מקום נראה שבליילה שמספרים בו הקטן שיש בו חיבוב מצוה (כנ"ל באות א'), לכל הדעות יש להקל בזה. וכן המנהג.

קיום המנהג בציון צדיק

ג. באופן שיש אפשרות יש שנהגו לקיים את מנהג תספורת הילד בציונו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחי במירון ביום ההילולא ל"ג לעומר, או בשאר ימות השנה. ויש שמקיימים המנהג בקבר שמואל הנביא.

פסקי התספורת

ויש מאנשי ירושלים ובעיקר הספרדים שנהגו ללכת לקברו של שמעון הצדיק, והגרים בדרום הארץ נוהגים ללכת על קבר הבבא סאלי, ולכל המנהגים האלו יש מקור נאמן, ואשרי הזוכה לכך.

ערכת סעודה

ד. יש נוהגים לערוך סעודה בלילה שבו מגלחים השערות, ובכלל סעודת מצוה היא. ואף שבלילה אין מגלחים את כל ראש הקטן רק מעט, ונמצא שאת הנחת הפאות ממש עושים למחרת, מכל מקום הואיל ומתחילים במצוה, נוהגים כבר בלילה במשתה ושמחה, וכן המנהג.

להקדים התספורת קודם מלאת שלש

ה. יש מקפידים שלא להקדים תספורת הקטן קודם שמלאו לו שלש שנים. ויש שמקפידים אף לא לאחר התספורת אחר מלאת לו שלש שנים. והספרדים אינם מדקדקים בזה. ובמקום צורך נראה שלכל הדעות אין לחוש. ומ"מ לכ"ע עדיף לאחר מאשר להקדים.

קיום המנהג בחול המועד

ו. קטן שמלאו לו שלש שנים בימי חול המועד, מותר לקיים את מנהג התספורת בו ביום אף ע"י ספר ישראל. ויש שכתבו שאף אם הגיע לגיל שלש קודם חול המועד, מותר ומצוה להשהות את התגלחת לימי חול המועד כדי להגדיל השמחה במועד.

קיום המנהג בבית כנסת

ז. יש להקל לקיים את מנהג התספורת לקטן בבית הכנסת, ובפרט אם גוזזים שם רק מקצת שערות כנהוג שאין לחוש בזה.

אורך הפאות

ח. מנהג אחינו האשכנזים להשאיר פיאות הראש ארוכות, והספרדים לא נהגו בזה משנים קדמוניות, וכן הוא שורת הדין. והמחמירים בזה כדעת האשכנזים יש בזה מידת חסידות. אלא שיש להם לגדל הפאות באורך עד שיעור שיגיעו עד סוף האזן, ולהעבירם אחרי האזן.

פסקי התספורת

הגוזזים אם צריכים נטילה

ט. הגוזזים את שערות הקטן אחד הנה ואחד הנה, אין צריכים ליטול את ידיהם, הואיל ונוגעים בקצוותם שלא במקום הזיעה, והמחמירים בזה תע"ב. אבל הספר שמשפר לקטן כל שעריו חייב ליטול ידיו כבגדול. וטוב ליטול גם ידי הקטן אחר שמגלחים שעריו.

המנהג לילך לצדיקים

י. נוהגים ללכת עם הקטן לגדולי וצדיקי הדור שיגזזו משערות ראשו ויאצילו עליו מהודם ויתנו לו את ברכתם. ומזמנים את זקני הילד ושאר קרובים, ומכבדים אותם בגזיזת שערות הילד. ועיקר המצוה על האב לספר את בנו, לפי שחובת החינוך מוטלת עליו.